

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

polska pomoc

Grupy Producentckie KROK PO KROKU Kodeks dobrych praktyk

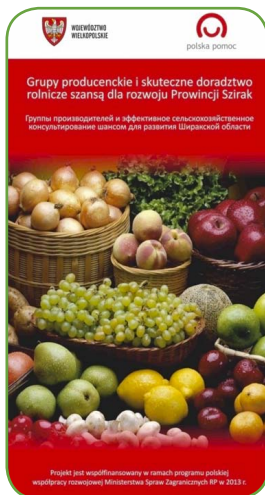
---

*Publikacja powstała na potrzeby projektu
„Grupy producenckie i skuteczne doradztwo rolnicze szansą dla rozwoju Provincji Szirak”,
dofinansowanego ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
w ramach konkursu Polska Pomoc Rozwojowa 2013.*

Przewodnik „Grupy producenckie KROK PO KROKU – kodeks dobrych praktyk” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2013. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

„Grupy producenckie i skuteczne doradztwo rolnicze szansą dla rozwoju Prowincji Szirak”

Tytuł projektu: „Grupy producenckie i skuteczne doradztwo rolnicze szansą dla rozwoju Prowincji Szirak”

Program: Polska współpraca rozwojowa Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP

Konkurs: „Pomoc Rozwojowa 2013” Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP

Budżet: 145 265 PLN, dotacja MSZ RP – 116 905 PLN

Projektodawca: Biuro Współpracy Międzynarodowej i Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego

Partnerzy: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Beneficjent: Administracja Prowincji Szirak (Armenia)

Celem projektu „Grupy producenckie i skuteczne doradztwo rolnicze szansą dla rozwoju Prowincji Szirak” jest wzmocnienie i zwiększenie liczby stowarzyszeń małych producentów oraz profesjonalizacja systemu marketingu produktów rolnych i doradztwa rolniczego w Prowincji Szirak (Armenia).

Działania projektowe umożliwiły osiągnięcie tego celu poprzez transfer najlepszych praktyk Województwa Wielkopolskiego, które mogą zostać zastosowane w ramach szeroko rozumianego procesu rozwoju rolnictwa w prowincji oraz poprzez opracowanie przewodnika w zakresie tworzenia grup producenckich dla Prowincji Szirak, który dostępny jest dla szerszego grona potencjalnych beneficjentów. Partnerem projektu po stronie armeńskiej była Administracja Prowincji Szirak.

W ramach projektu uczestnicy inicjatywy z Armenii wzięli udział w międzynarodowym wydarzeniu targowym „POLAGRA FOOD” oraz ekspozycji „Smaki Regionów”, dedykowanych promocji produktów tradycyjnych oraz najnowszym procesom przetwórstwa produktów wytwarzanych w rolnictwie, co dodatkowo wzmocniło przekazaną stronie armeńskiej teoretyczną wiedzę w zakresie marketingu produktów rolnych.

Spis Treści

Wprowadzenie	4
Grupa Producentka – KROK 1	5
Grupa producencka – KROK 2	6
Grupa producencka – KROK 3	8
Grupa Producentka – KROK 4	9
Grupa Producentka – KROK 5	10
Grupa producencka – KROK 6	10
Jak powstawały grupy producenckie w Wielkopolsce?	11

polska pomoc

Wprowadzenie

Celem niniejszej publikacji jest zaprezentowanie uczestnikom projektu oraz jego potencjalnym beneficjentom mechanizmu powstawania grup producenckich. Publikacja ma charakter edukacyjny i powstała na potrzeby projektu „Grupy producenckie i skuteczne doradztwo rolnicze szansą dla rozwoju Prowincji Szirak”. Inicjatywa zrealizowana została w 2013 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego we współpracy z Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu ze środków dotacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu Polska Pomoc Rozwojowa 2013.

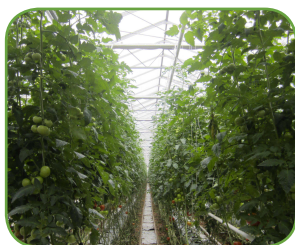
Materiał zawarty w niniejszej publikacji stanowi usystematyzowanie oraz uzupełnienie praktycznych informacji, które uczestnicy projektu mieli okazję zdobyć przebywając na terenie Województwa Wielkopolskiego w ramach dwutygodniowego stażu (9-25 września 2013 r.).

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Grupa Producentka – Krok 1

Dlaczego warto zdecydować się na utworzenie grupy producenckiej?

Zadaniem producentów produktów rolnych jest wytwarzać taką ilość żywności, aby zaspokoić potrzeby społeczności europejskiej. W obecnej rzeczywistości gospodarczej problemem nie jest jej wyprodukowanie, ale znalezienie stałych odbiorców, którzy zapewnią odpowiednią zapłatę.

Indywidualnemu rolnikowi ciężko jest przygotować do sprzedaży duże partie jednolitego towaru wysokiej, powtarzalnej jakości w jak najniższej cenie, zapewniając przy tym ciągłość dostaw, promocję produktu oraz opłacalność produkcji. Ponadto, słabością indywidualnych rolników jest brak możliwości negocjacji warunków i ceny sprzedaży wytworzonych produktów. Taki producent staje się po prostu mało znaczącym klientem zakładów przetwórczych.

Wzmocnienie pozycji indywidualnych rolników, może nastąpić poprzez ich organizowanie się w grupy producentów produktów rolnych. Przystępując do takiej formy działalności gospodarczej, rolnicy zyskują silniejszą pozycję wobec potencjalnych nabywców swoich produktów oraz przede wszystkim przewagę konkurencyjną na rynku.

Cel działania

Celem tworzenia grupy producentów rolnych jest dostosowanie produkcji rolnej do warunków rynkowych, wspólnego wprowadzania przez członków grupy towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, poprawa efektywności gospodarowania, planowania produkcji ze szczególnym uwzględnieniem jej ilości i jakości, koncentracja podaży oraz organizowanie sprzedaży produktów rolnych (centralizacji sprzedaży i dostaw do odbiorców hurtowych), a także ochrona środowiska naturalnego, oraz ustalanie wspólnych zasad informowania o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności produktów.

Przewaga grupy producenckiej nad producentem indywidualnym

Grupa producentów stwarza rolnikom nowe możliwości działania i przyczynia się do:

- poprawy jakości produktu poprzez stosowanie jednolitej technologii produkcji,
- stworzenia marki towaru identyfikowanej na rynku,
- obniżenia kosztów produkcji poprzez wspólny zakup środków stosowanych przy produkcji,
- możliwość negocjacji cen z kontrahentami oraz ich wybór,
- wyeliminowania pośredników handlowych,

- możliwości korzystania ze wspólnego parku maszynowego,
- zapewnienia jednolitego materiału hodowlanego,
- stworzenia możliwości wymiany informacji z zakresu produkcji, technologii pomiędzy rolnikami,
- zapewnienia miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- ustalenia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności produkcji,
- podniesienia standardów produkcji,
- racjonalizacji kosztów przechowywania i dystrybucji.

Grupa Producentka – Krok 2

Wybór formy działalności

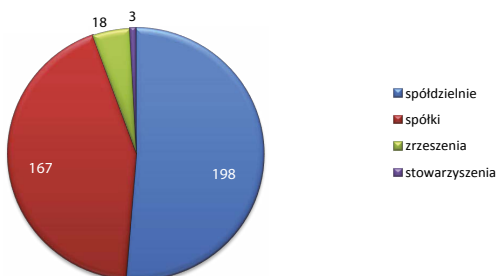
Grupa producentów rolnych jest dobrowolnym zrzeszeniem się rolników, którzy działają wspólnie na rynku w celu sprzedaży produktów wytworzonych w swoich gospodarstwach.

Zorganizowanie grupy i wyposażenie jej w środki techniczne, umożliwiające długotrwałe przechowywanie produktów w warunkach nie pogarszających ich jakości, a także przygotowanie do handlu oraz dystrybucja tych produktów, wymagają dużych nakładów finansowych. Zdecydowanie łatwiej jest zorganizować odpowiednie środki na ten cel będąc zorganizowanym przedsiębiorcą, niż działając indywidualnie. Zrzeszenie się w formę grupy przynosi w tym zakresie ogromne korzyści, co pokazuje powyższe zestawienie. Zasadniczą kwestią pozostaje jednak, rodzaj formy prawnej, którą należy wybrać? Decyzja ta wymaga przeanalizowania dopuszczalnych w prawie danego kraju możliwości i wybrania tej, która najlepiej będzie odpowiadała charakterowi działalności grupy producenckiej.

Zgodnie z polskim prawem grupa producentów ma dowolność w wyborze formy prawnej w której będzie prowadzić działalność, a która będzie najkorzystniejsza. Producenci rolni mają do wyboru wspólną działalność w postaci:

- spółdzielni,
- spółki,
- zrzeszenia,
- stowarzyszenia.

Zestawienie form prawnych grup producentów rolnych w Województwie Wielkopolskim

Poniższe zestawienie prezentuje porównanie dostępnych form prawnych w ramach których mogą funkcjonować w polskim systemie prawnym grupy producenckie.

	Spółdzielnia	Spółka z o. o.	Zrzeszenie	Stowarzyszenie
Charakter organizacji	gospodarczy i społeczny	dowolny – gospodarczy	społeczno-zawodowy i gospodarczy	społeczny i gospodarczy – zysk tylko na cele statutowe
Członkowie organizacji	osoby fizyczne i prawne	osoby fizyczne i prawne	osoby fizyczne	osoby fizyczne
Liczba członków założycieli	co najmniej 5 osób	co najmniej 5 osób	co najmniej 5 osób	co najmniej 5 osób
Forma zaangażowania finansowego	udział	udział	składki członkowskie	składki członkowskie
Udział w podejmowaniu decyzji	równy dla wszystkich członków – nie więcej niż 20% na członka	zależny od liczby udziałów – nie więcej niż 20% na członka	równy dla wszystkich członków – nie więcej niż 20% na członka	równy dla wszystkich członków – nie więcej niż 20% na członka

(źródło: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi RP)

Finansowe zachęty do tworzenia grup producenckich

Pomoc finansowa w formie rocznych płatności przyznawana jest grupie, która została wpisana do rejestru grup producentów rolnych. Podstawą takiego wpisu jest decyzja stwierdzająca spełnianie określonych prawem wymogów. Należą do nich m. in.:

- ilość członków grupy, którzy prowadzą gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, która wynosi co najmniej 5 osób,
- określenie stosowanych przez członków zasad produkcji dotyczących m. in. jakości i ilości produktów oraz sposobu ich przygotowania do sprzedaży,

- przynależność członka tylko do jednej grupy producentów produktu, dla którego grupa powstała,
- przygotowanie planu działania grupy, który pozwala oszacować, jakiego kapitału potrzebuje grupa na realizację przedsięwzięcia.

Wspomniana pomoc przyznawana jest w okresie pierwszych pięciu lat od dnia wpisu grupy do rejestru. Dodatkowo grupa producentów rolnych może korzystać:

- ze zwolnień z podatku od nieruchomości – wykorzystywanych przez grupę wyłącznie na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy lub zaopatrzenie członków grupy w środki produkcji,
- ze zwolnień z podatku dochodowego od osób prawnych – zwolnione są tu dochody grupy producentów rolnych pochodzące ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona, wyprodukowanych w gospodarstwach jej członków, w części wydatkowanej na rzecz członków tej grupy w roku podatkowym lub roku po nim następującym z zastrzeżeniem, iż wydatkami tymi są zakup środków produkcji przekazanych członkom grupy producentów rolnych lub szkolenie członków grupy,
- z kredytu na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa udzielanych przez odpowiednie agencje rządowe powołane do tego celu. Kredyt taki może być przeznaczony na realizację przedsięwzięć polegających m.in. na:
  - zakupie, modernizacji, adaptacji, budowie i rozbudowie budynków i budowli gospodarczych,
  - zakupie i montażu maszyn, urządzeń i narzędzi wykorzystywanych do produkcji rolnej,
  - zakupie stada podstawowego itp.,
- dopłat do oprocentowania kredytów zaciągniętych na cele obrotowe na zasadach ogólnych.

Grupa Producentka – Krok 3

Usankcjonowanie działalności grupy producenckiej

I. Zebranie założycielskie

Po wyborze formy prawnej, w jakiej grupa będzie prowadzić działalność, kolejnym krokiem powinno być zwołanie zebrania założycielskiego. Na zebraniu tym producenci rolni formalnie zawiązują grupę oraz przyjmują akt założycielski, który stanowi podstawę działania nowopowstałej organizacji. W trakcie zebrania założycielskiego następuje także wybór władz grupy. Władze te, od momentu wyboru, reprezentują grupę i podejmują decyzje dotyczące bieżącej działalności. Na zebraniu założycielskim następuje także podjęcie uchwały upoważniającej nowo wybrane władze grupy do złożenia wniosku o wpis do odpowiedniego, krajowego rejestru przedsiębiorców.

II. Akt założycielski

Grupa producencka prowadzi swoją działalność jako przedsiębiorca na podstawie statutu lub umowy notarialnej zwanej aktem założycielskim. Dokument ten precyzuje w szczegółowy sposób istotne zasady współpracy między członkami a także zakres działalności. Zawarte w nim regulacje określają m.in.:

- zasady przyjmowania do grupy nowych członków oraz występowania członków z grupy,
- zasady zbywania akcji lub udziałów w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
- wymóg przynależności tylko do jednej grupy w zakresie danego produktu lub grupy produktów,
- wymóg sprzedaży przez członków grupy całości produktów lub grupy produktów za pośrednictwem grupy oraz odstąpienia od tej zasady,
- zasady dostarczania przez członków grupy informacji dotyczących wielkości sprzedaży i cen uzyskiwanych za produkty, z uwagi na które grupa została powołana, a są sprzedawane poza grupą,
- zasady tworzenia i wykorzystania funduszu specjalnego, jeżeli będzie on utworzony,
- sankcje wobec członka grupy, który nie wypełnia nałożonych na niego obowiązków.

Akt założycielski może także zawierać postanowienia dotyczące zaopatrzenia członków grupy w środki produkcji, zasad wspólnego użytkowania sprzętu rolniczego, promocji produktów lub grup produktów wytwarzanych, a także przechowywania, konfekcjonowania i standaryzacji produktów czy grup produktów.

Grupa Producencka – Krok 4

Rejestracja grupy w odpowiednim rejestrze

Przystępując do prowadzenia działalności jako grupa producencka, należy wypełnić obowiązek rejestracji przedsięwzięcia, w odpowiednich rejestrach krajowych. Polskie prawo zobowiązuje grupy producenckie do zgłoszenia prowadzonej działalności gospodarczej w centralnie prowadzonym rejestrze. Rejestr taki w Polsce, zwany Krajowym Rejestrem Sądowym, stanowi scentralizowaną, informatyczną bazę danych składającą się z trzech osobnych rejestrów:

- rejestru przedsiębiorców,
- rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- rejestru dłużników niewypłacalnych.

Krajowy Rejestr Sądowy pełni dwie funkcje. Pierwszą z nich jest funkcja informacyjna, która polega na tym, że KRS stanowi ogólnopolską bazę danych o podmiotach uczestniczących w obrocie gospodarczym. Druga, ważniejsza funkcja – legalizacyjna – polega na tym że od chwili dokonania wpisu w Rejestrze, podmiot, który o ten wpis wnioskuje, nabywa osobowość prawną. Nabycie osobowości prawnej oznacza zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków oraz dokonywania czynności prawnych.

Wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego składa się na urzędowym formularzu, do którego dołącza się akt założycielski grupy. W Krajowym Rejestrze Sądowym znajdują się dane dotyczące m. in.:

- nazwy podmiotu, oznaczenia formy prawnej prowadzonej działalności, siedziby i adresu, a także aktu założycielskiego, na podstawie którego działa przedsiębiorca,
- osób uprawnionych do reprezentowania podmiotu oraz osób wchodzących w skład organu uprawnionego wraz ze sposobem reprezentacji,
- przedmiotu działalności przedsiębiorcy,
- ewentualnych zaległości.

Oprócz tej czynności grupa producentów, działając jako przedsiębiorca zobligowana jest zarejestrować działalność w urzędzie skarbowym, urzędzie statystycznym, a także zakładzie ubezpieczeń społecznych. Wymogiem stojącym przed grupą producentką jest także wypełnienie innych obowiązków stojących przed przedsiębiorcami, wynikającymi z przystąpienia do tego rodzaju działalności gospodarczej (m.in. posiadanie rachunku bankowego, wykonanie pieczętki firmowej, wypełnianie obowiązków wynikających z przepisów sanitarnych, przeciwpożarowych, ochrony środowiska, itp.).

Grupa Producentka – Krok 5

Stworzenie planu działania grupy

Po uzyskaniu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego grupa jest już podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą. Nie oznacza to jednak, że jest grupą producentką. Aby ten status uzyskać konieczny jest wpis do rejestru prowadzonego przez marszałka właściwego ze względu na siedzibę grupy. Zanim jednak grupa będzie mogła złożyć wniosek o wpis do tegoż rejestru, konieczne jest przygotowanie Planu Działania grupy.

Plan działania grupy jest istotnym dokumentem, wyznaczającym kierunki działania grupy w okresie przynajmniej 5-letnim. Jego prawidłowe skonstruowanie pozwoli na sprawne i efektywne osiągnięcie

zakładanych celów działania grupy i ostatecznie przyczyni się do jej gospodarczego sukcesu.

Plan działania to dokument składający się z dwóch części: opisowej i finansowej. W części opisowej powinny być zawarte podstawowe informacje dotyczące przedsiębiorcy, jak np. nazwa czy adres, a także opis jego działalności (cel działania firmy, kierunki rozwoju firmy i gospodarstw członków, charakterystyka osób zarządzających firmą, planowana skala produkcji w gospodarstwach członków oraz ich wielkość sprzedaży, zamierzenia inwestycyjne, harmonogram prac inwestycyjnych, struktura finansowania inwestycji) oraz plan marketingowy (założenia, analiza rynku, strategia cen, produktu, dystrybucji, promocji i reklamy). Druga część planu działania to część finansowa, w której wskazuje się wysokość potrzebnego dla funkcjonowania grupy kapitału oraz źródła finansowania.

Plan powinien być drogowskazem działania grupy, jego ostateczna zawartość będzie zależała od wymogów stawianych przed członkami grupy przez przepisy prawa. Im bardziej precyzyjne są informacje w nim zawarte tym większe będą szanse na skuteczną współpracę członków grupy, co ostatecznie przyczyni się do sukcesu przedsięwzięcia.

Grupa Producentka – Krok 6

Zgłoszenie grupy producenckiej w Urzędzie Marszałkowskim

Kolejnym istotnym obowiązkiem grupy producenckiej jest uzyskanie decyzji administracyjnej, którą wydaje właściwy ze względu na siedzibę grupy marszałek województwa. Decyzja ta potwierdza spełnienie przez grupę producencką warunków wynikających ze stosownych przepisów prawa. Na jej mocy grupa producencka wpisywana jest do rejestru grup producentów rolnych.

Rejestr taki jest wykazem jawnym i zawiera następujące informacje o grupie producenckiej:

- nazwę i siedzibę grupy,
- datę wydania decyzji administracyjnej,
- nazwę produktu lub grupy produktów, ze względu na które grupa została zarejestrowana,
- dane osób upoważnionych do reprezentowania grupy zgodnie z jej aktem założycielskim.

Od momentu dokonania wpisu grupy do rejestru jest ona uznawana za grupę producencką i może rozpocząć swoją działalność w zakresie sprzedaży produktów, dla których została utworzona.

Marszałek województwa oprócz kompetencji w zakresie prowadzenia rejestru grup producenckich ma również uprawnienia kontrolne. Sprawując nadzór nad zarejestrowanymi grupami producenckimi marszałek województwa sprawdza, czy grupa funkcjonuje według założeń, które przekazała wraz z wnioskiem o wpis do rejestru. Na grupie ciąży obowiązek informowania marszałka województwa o każdej zmianie, tak by dane w rejestrze były zgodne ze stanem rzeczywistym.

Jak powstawały grupy producenckie w Wielkopolsce?

Struktura agrarna w Polsce

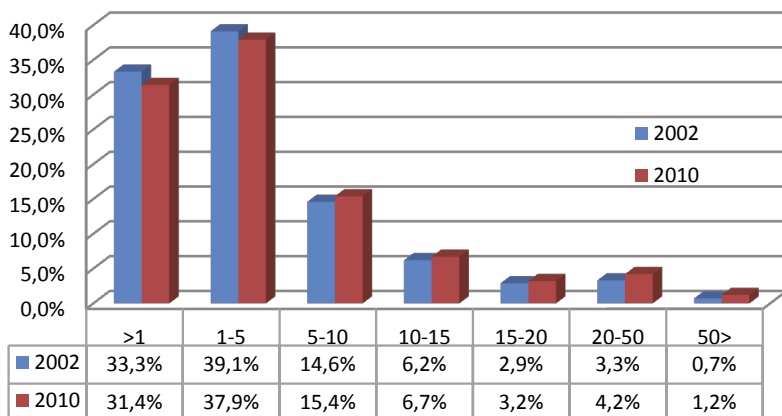
Według danych z 2012 r., użytki rolne w Polsce zajmowały 18,8 mln ha, czyli ok. 60% powierzchni kraju (więcej użytków rolnych posiadały jedynie Francja i Hiszpania). Struktura agrarna w Polsce charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem. Prawie 70% gospodarstw ma powierzchnię mniejszą niż 5 ha. Wpływ na taki stan ma wiele czynników. Jednym z nich są uwarunkowania historyczne. Dawniej gospodarstwa nie były przekazywane jednemu następcy. Zamiast tego areal dzielono pomiędzy wszystkich potomków. Efektem takiego działania było powstawanie dużej ilości niewielkich gospodarstw.

Gospodarstwa rolne na przestrzeni lat ewoluowały, aby dostosować się do zmieniającego się otoczenia. Początkowo gospodarstwa produkowały towary dla samozaopatrzenia. Kolejnym etapem było przejście do wytwarzania nadwyżek, które następnie sprzedawano, zaspokojenie własnych potrzeb, a wprowadzono produkcję na rynek.

Powiązanie gospodarstwa z rynkiem skutkowało potrzebą dostosowania produkcji do wymogów konkurencji, a więc koniecznością wprowadzania coraz nowocześniejszych technologii. Obecnie, zarówno w Polsce jak i na świecie, występują gospodarstwa będące na różnych etapach rozwoju. Im ten etap wyższy – a gospodarstwo ściślej powiązane z rynkiem – tym częściej spotykana jest współpraca pomiędzy producentami, głównie w celu poprawy ekonomicznej efektywności gospodarowania.

Powierzchnia gospodarstw rolnych w Polsce w latach 2002 i 2010

Według danych GUS uzyskanych po przeprowadzeniu Powszechnego Spisu Rolnego w roku 2002 i 2010.

Pierwsze formy współpracy rolników

Wspólna praca polega na zespołowym działaniu. Przykładem takiego działania jest tworzenie dobrowolnych zrzeszeń, spółdzielni, stowarzyszeń. Początkowo spółdzielnie tworzone były dla zaopatrywania członków w środki produkcji po korzystniejszych cenach. Po spółdzielniach „zaopatrzeniowych” powstawać zaczęły:

- spółdzielnie przetwórcze – przetwarzają one surowce rolnicze i sprzedają produkt finalny procesu tego przetwarzania bezpośrednio konsumentom lub firmom handlowym,
- spółdzielnie zbytu – ich celem jest sprzedaż towarów wyprodukowanych przez członków, spółdzielnie przetwórcze – przetwarzają one surowce rolnicze i sprzedają produkt finalny procesu tego przetwarzania bezpośrednio konsumentom lub firmom handlowym,
- spółdzielnie usługowe – dostarczają członkom określone usługi,
- spółdzielnie produkcji rolnej – zajmują się produkcją roślinną i zwierzęcą spełniającą określone standardy jakości.

Łączenie się w organizacje produkcyjne jest utrudnione z powodu nieufności rolników, która swoje korzenie ma w gospodarce centralnie planowanej poprzedniego ustroju politycznego. Wówczas producenci rolni byli w pewien sposób uzależnieni od spółdzielni, które odbierały niemal całą produkcję i dostarczały niezbędne środki do produkcji. Po roku 1989, czyli po zmianie ustroju spółdzielnie utraciły swoją pozycję ponieważ rolnicy chcieli sami zabezpieczyć swoje interesy. Obecnie zwycięża indywidualizm – dążenie do zapewnienia niezależności, niestety najczęściej odbywa się to kosztem utraty pozycji na rynku. To silniejsi nabywcy i dostawcy środków do produkcji dyktują rolnikom warunki.

Charakterystyka rolnicza Wielkopolski

Rolnictwo Wielkopolski to jeden z ważniejszych działów gospodarki naszego regionu. Mimo nienajlepszych warunków klimatycznych i glebowych Województwo Wielkopolskie jest przodującym regionem w skali kraju pod względem produkcji rolniczej mierzonej wydajnością, wyposażeniem technicznym, czy kulturą pracy.

Rolnicy wielkopolscy wytwarzają największą w skali kraju produkcję rolniczą, zarówno globalną jak i towarową. Produkcja towarowa produkcji rolniczej Wielkopolski stanowi 17,1% produkcji krajowej.

W Województwie Wielkopolskim rolnicy gospodarują na obszarze 1 942 722 ha użytków rolnych, co stanowi 59% powierzchni ogólnej.

Wielkość gospodarstwa rolnego w Wielkopolsce wynosi średnio 13,47 ha (w Polsce ok. 10 ha). Ogółem w regionie funkcjonuje 136 tys. gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha gruntów rolnych. Około 58% gospodarstw to gospodarstwa towarowe produkujące głównie na rynek.

Wielkopolska jest czołowym w kraju regionem produkcji zwierzęcej, szczególnie wyróżniającym się w hodowli i chowie trzody chlewnej oraz drobiu. Rolnictwo wielkopolski posiada dominującą pozycję w produkcji żywca rzeźnego – 23% w produkcji żywca rzeźnego w skali kraju. Udział w krajowej produkcji wieprzowiny wynosi prawie 29%, a wołowiny 19%.

W produkcji roślinnej dominuje głównie uprawa zbóż, które zajmują ogółem około 70% powierzchni zasiewów oraz roślin przemysłowych tj. rzepaku, rzepiku i buraków cukrowych.

Dziś handel, jak i przetwórstwo, oczekuje dużych partii jednolitego surowca o określonej jakości oraz zapewnienia ciągłości i rytmiczności dostaw. Aby poprawić konkurencyjność polskich gospodarstw na wolnym rynku europejskim rolnicy tworzą grupy producenckie. Rolnicy naszego Regionu są najlepiej zorganizowani w skali kraju: mamy najwięcej w skali kraju zorganizowanych grup producentów rolny w takich grupach produktów jak: trzoda chlewna, mleko, bydło żywe, nasiona roślin oleistych, ziarna zbóż, króliki, kurczaki, indyki, gęsi, kaczki, buraki cukrowe, ziemniaki oraz owoce i warzywa.

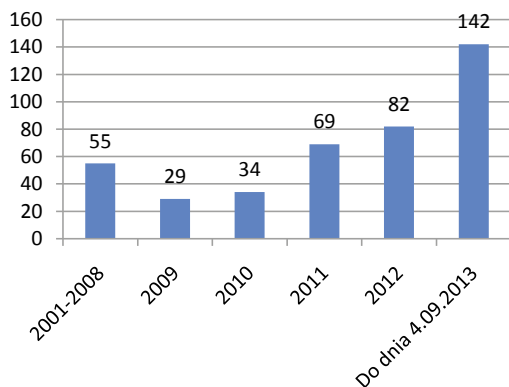
Grupy Producentów Rolnych w Wielkopolsce

Pierwsza grupa producentów rolnych w Wielkopolsce została wpisana do odpowiedniego rejestru w 2001 r., zgodnie z założeniami ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach, czyli przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. W chwili obecnej czyli we wrześniu 2013 r. w rejestrze grup producentów rolnych prowadzonym przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego zarejestrowanych jest 386 grup w następujących grupach produktów:

- trzoda chlewna (162 grupy),
- ziarno zbóż i nasion roślin oleistych (56 grup),
- mleko krowie (52 grupy),
- mleko owcze lub kozie (1 grupa)
- bydło żywe (26 grup),
- drób (29 grup),
- nasiona roślin oleistych (14 grup),
- ziarno zbóż (25 grup),
- ziemniaki (7 grup),
- buraki cukrowe (6 grup),
- króliki (2 grupy),
- rośliny przeznaczone na cele energetyczne (3 grupy),
- materiał siewny lub sadzeniaki (1 grupa),
- jaja ptasie (1 grupa),
- rośliny przeznaczone do produkcji zielarskiej lub farmaceutycznej (1 grupa).

Dynamikę wzrostu rejestrowanych w Wielkopolsce grup producentów rolnych w okresie od 2001 roku do 4 września 2013 r. (nie uwzględniono grup wykreślonych z rejestru) przedstawia tabela na stronie obok:

Liczba zarejestrowanych grup producentów rolnych w Województwie Wielkopolskim

Grupy producentów owoców i warzyw w Wielkopolsce

Tworzenie grup producentów owoców i warzyw wymaga spełnienia innych wymogów, niż tych przewidzianych dla grup producentów rolnych.

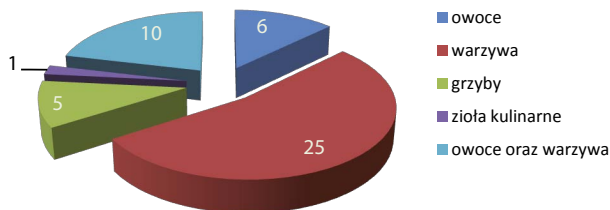
Zanim grupa produkująca owoce i warzywa uzyska status organizacji producentów owoców i warzyw musi przejść etap wstępnego uznania. Etap ten trwa 5-lat i w tym czasie musi zostać zrealizowany plan dochodzenia do uznania, który grupa ma obowiązek przedstawić. Po zrealizowaniu planu dochodzenia do uznania i uzyskaniu decyzji o uznaniu za organizację producentów owoców i warzyw wydanej przez marszałka właściwego ze względu na siedzibę grupy, zmienia się status producentów owoców i warzyw. Odtąd będą oni klasyfikowani, jako organizacja producentów owoców i warzyw.

Grupa wstępnie uznana za grupę producentów jest jednostką organizacyjną skupiającą rolników produkujących owoce i warzywa, mającą osobowość prawną i status wstępnego uznania nadany przez właściwego marszałka województwa. Aby uzyskać taki status grupa taka, musi zrzeszać co najmniej pięciu członków, a jej produkcja towarowa wynosi minimum 50 000 euro. Dodatkowo, grupa musi przedstawić plan dochodzenia do uznania, który zawiera m. in. informacje o planowanych inwestycjach, planowanej wartości produkcji wraz ze środkami i działaniami podjętymi dla osiągnięcia zamierzeń. Czas jego realizacji nie może przekroczyć 5 lat.

Grupa uznana za organizację producentów owoców i warzyw to jednostka organizacyjna skupiająca rolników produkujących owoce i warzywa, mającą osobowość prawną oraz status uznania nadany przez właściwego marszałka województwa. Wspomniany status uzyskuje grupa producentów owoców i warzyw, która zrzesza co najmniej 5 członków, a jej produkcja towarowa wynosi minimum 100 000 euro.

Liczba uznanych i wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw w Województwie Wielkopolskim

Grupy producentów mogą uzyskać status wstępnego uznania lub status uznania w następujących kategoriach produktów: owoce oraz warzywa; zioła kulinarne; owoce; warzywa; grzyby. Do września 2013 r. w rejestrze wstępnie uznanych i uznanych grup producentów owoców i warzyw prowadzonym przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego zarejestrowanych było 47 grup (w tym 15 uznanych).

Przykłady dobrych praktyk

Zrzeszenie Producentów Trzody Chlewnej „RAZEM”

Grupa producentów rolnych „Razem” formalnie zarejestrowana została w 2004 r. choć początki jej działalności sięgają roku 1999, kiedy to rolnicy z powiatu kościańskiego, śremskiego, leszczyńskiego i gostyńskiego postanowili połączyć swoje siły rozpoczynając wspólną sprzedaż trzody wyprodukowanej w swoich gospodarstwach. Poza wspólną sprzedażą produktu, dla którego grupa została utworzona, Zrzeszenie „Razem” organizuje zaopatrzenie w środki do produkcji dla swoich członków. Grupa posiada magazyn, do którego trafiają hurtowe dostawy, stąd zaś co 2 tygodnie bezpośrednio do gospodarstwa rolnika dostarczane są zamówione przez niego pasze, koncentraty, otręby itp.

Grupa nie ogranicza swoich zadań do działalności produkcji trzody i zaopatrzenia gospodarstw członków w środki produkcji. Innym aspektem działania Grupy jest działalność integracyjna, jak choćby coroczne organizowanie wycieczek szkoleniowo-rekreacyjnych dla producentów zrzeszonych w Grupie „Razem”.

Adres strony internetowej Grupy: www.gruparazem.pl

Grupa Producentów Owoców i Warzyw „CHROBRY”

Grupa Producentów Owoców i Warzyw „Chrobry” powstała w roku 2006. W jej skład wchodzi obecnie ośmiu członków. Członkowie grupy to producenci warzyw z rejonu gminy Kłecko, Mieleszyn i Mieścisko. Przed założeniem Grupy osoby te prowadziły wspólne działania w zakresie zaopatrzenia i produkcji. Obecnie Grupa jest uznanym przez odbiorców producentem ogórków gruntowych, cebuli, papryki, brokuła, patisonów, dyni oraz nasion dyni, który stara się w jak najlepszy sposób realizować założenia dotyczące produkcji, działalności przechowalniczej oraz przygotowywania towaru do sprzedaży. Do realizacji tych zadań Grupa posiada niezbędną infrastrukturę.

Grupa producencka „Chrobry” w lipcu 2006 r. uzyskała status wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw. Po zrealizowaniu planu dochodzenia do uznania przy pomocy środków unijnych oraz wkładu własnego, Grupa w 2011 r. uzyskała status uznanej organizacji producentów owoców i warzyw.

Realizowanie celów założonych przez członków grupy byłoby niemożliwe gdyby nie pełne zaangażowanie się w działania spółki tak od strony produkcji jak i działalności operacyjnej wszystkich członków. Grupa jest członkiem organizacji reprezentujących Grupy Producentkie, a także bierze czynny udział w życiu regionu, często reprezentując gminę i powiat w różnego typu targach, wystawach oraz wspiera działania innych organizacji np. bank żywności do którego systematycznie dostarcza warzywa.

Adres strony internetowej Grupy: www.gpwchrobry.pl

Grupa Producentów Warzyw Chenczke&Janas

Grupa Producentów Warzyw Chenczke&Janas powstała w roku 2009. W tym samym roku uzyskała ona status wstępnego uznania. W jej skład wchodzi obecnie 6 członków pochodzących z gmin: Blizanów oraz Stawiszyn. Grupa zrzesza wysoko wyspecjalizowane gospodarstwa ogrodnicze rodziny Janasów i Chenczke, zajmujące się produkcją pomidorów szklarniowych oraz kapusty pekińskiej. Bogate doświadczenie wsparte nowoczesną technologią pozwala Grupie uprawiać ekologiczne warzywa o bardzo wysokich parametrach jakościowych cieszące się uznaniem zarówno odbiorców jak i konsumentów.

Aktualnie Grupa realizuje plan dochodzenia do uznania, dzięki któremu m. in. udało się stworzyć jedną z najnowocześniejszych hal sortowniczych w Polsce, która umożliwia przygotowanie towaru zgodnie z oczekiwaniami najbardziej wymagających klientów, pozwala zachować najwyższe standardy jakości oraz zapewnia optymalne warunki magazynowania delikatnych produktów, jakimi są warzywa.

Adres strony internetowej Grupy: www.pomidorszklarniowy.pl